

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 28ης Απριλίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή γεωργική πολιτική – Καθεστώτα άμεσης στήριξης – Κανονισμός (ΕΕ) 1306/2013 – Πληρωμές προς τους δικαιούχους – Άρθρο 75 – Προθεσμία πληρωμής – Τήρηση – Περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας – Σιωπηρή απόρριψη της αίτησης ενίσχυσης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-160/21 και C-217/21,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Administrativen sad Veliko Tarnovo (διοικητικό πρωτοδικείο του Βελίκο Τίρνοβο, Βουλγαρία) με αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 2021 και της 19ης Φεβρουαρίου 2021, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο αντιστοίχως στις 10 Μαρτίου 2021 και στις 6 Απριλίου 2021, στο πλαίσιο των δικών

«**Nikopolis AD Istrum 2010**» EOOD (C-160/21),

«**Agro – eko 2013**» EOOD (C-217/21)

κατά

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond «Zemedelie»,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Rodin, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot και O. Spineanu-Matei (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek, J. Pavliš και J. Vlácil,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις J. Schmoll και V.-S. Strasser,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Kaduczak και την G. Koleva,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 75, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 549, και διορθωτικό ΕΕ 2016, L 130, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017 (ΕΕ 2017, L 350, σ. 15) (στο εξής: κανονισμός 1306/2013).
- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ενδίκων διαφορών μεταξύ, αφενός, της «Nikopolis AD Istrum» ΕΟΟΔ (στο εξής: Nikopolis) και της «Agro – eko 2013» ΕΟΟΔ (στο εξής: Agro – eko), εμπορικών εταιριών γεωργικής παραγωγής που έχουν καταχωριστεί ως γεωργοί, και, αφετέρου, του Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond «Zemedelie» (εκτελεστικού διευθυντή του εθνικού γεωργικού ταμείου–οργανισμού πληρωμών, στο εξής: Direktor), με αντικείμενο αιτήσεις ενίσχυσης σχετικά με χρηματοδότηση στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υποβλήθηκαν για τις περιόδους 2018 και 2019.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 1306/2013

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού 1306/2013 έχει ως εξής:

«(27) Η ενωσιακή ενίσχυση θα πρέπει να καταβάλλεται στους δικαιούχους εγκαίρως, ώστε να μπορούν να τη χρησιμοποιούν αποτελεσματικά. Η μη τήρηση από τα κράτη μέλη των προθεσμιών πληρωμής που καθορίζονται στην ενωσιακή νομοθεσία ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στους δικαιούχους και να υπονομεύσει τον ετήσιο χαρακτήρα του προϋπολογισμού της Ένωσης. Ως εκ τούτου, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται χωρίς να τηρούνται οι προθεσμίες πληρωμής θα πρέπει να αποκλείονται από την ενωσιακή χρηματοδότηση. Η αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 [του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 2005, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ 2005, L 209, σ. 1),] θα πρέπει να διατηρηθεί και να εφαρμόζεται και στα δύο ταμεία. Για λόγους τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να προβλέπει εξαιρέσεις από τον γενικό αυτό κανόνα.»

- 4 Το άρθρο 40 του κανονισμού 1306/2013, που φέρει τον τίτλο «Τήρηση των προθεσμιών πληρωμής», ορίζει τα εξής:

«Όταν η ενωσιακή νομοθεσία προβλέπει προθεσμίες πληρωμής, κάθε πληρωμή που πραγματοποιείται από τους οργανισμούς πληρωμών προς τους δικαιούχους πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής καθιστά τις πληρωμές μη επιλέξιμες για ενωσιακή χρηματοδότηση, εκτός από τις περιπτώσεις, τους όρους και τα όρια που πρέπει να καθοριστούν βάσει της αρχής της αναλογικότητας.

Προκειμένου να καταστούν επιλέξιμες για ενωσιακή χρηματοδότηση δαπάνες που γίνονται πριν την έναρξη ή μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής και να περιοριστεί ταυτοχρόνως ο δημοσιονομικός αντίκτυπος, ανατίθεται στην Επιτροπή η αρμοδιότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 115 σχετικά με παρεκκλίσεις από τον κανόνα του πρώτου εδαφίου.»

- 5 Το άρθρο 58 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης», προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν, στο πλαίσιο της [κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ)], όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και λαμβάνουν όλα τα άλλα μέτρα που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, και ιδίως για τα εξής:

- α) την εξακρίβωση της νομιμότητας και της κανονικότητας των πράξεων που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία·
- β) την εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόληψης της απάτης ιδίως όσον αφορά τους τομείς υψηλής επικινδυνότητας, που θα ενεργούν αποτρεπτικά, λαμβανομένου υπόψη του κόστους και των οφελών καθώς και της αναλογικότητας των μέτρων·
- γ) την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης·
- δ) την επιβολή αποτελεσματικών, αποτρεπτικών και αναλογικών κυρώσεων σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, ή ελλείψει αυτής, με την εθνική νομοθεσία και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, την κίνηση νομικών διαδικασιών προς τον σκοπό αυτό·
- ε) την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών με τους τόκους και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, την κίνηση νομικών διαδικασιών προς τον σκοπό αυτό.

2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου για να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τη νομοθεσία που διέπει τα καθεστώτα στήριξης της Ένωσης με σκοπό την ελαχιστοποίηση του κινδύνου πρόκλησης οικονομικής ζημίας στην Ένωση.

[...]»

- 6 Το άρθρο 74, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας και των μειώσεων», ορίζει τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 59, τα κράτη μέλη, μέσω των οργανισμών πληρωμών ή των φορέων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να δρουν εκ μέρους τους, διενεργούν διοικητικούς ελέγχους για τις αιτήσεις ενίσχυσης με σκοπό την επαλήθευση των όρων επιλεξιμότητας για την ενίσχυση. Οι έλεγχοι αυτοί συνοδεύονται από συμπληρωματικούς επιτόπιους ελέγχους.»

7 Το άρθρο 75 του ίδιου κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Πληρωμή στους δικαιούχους», έχει ως εξής:

«1. Οι πληρωμές στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης και των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 67 παράγραφος 2 πραγματοποιούνται από την 1η Δεκεμβρίου έως τις 30 Ιουνίου του επόμενου ημερολογιακού έτους.

Οι πληρωμές καταβάλλονται σε δύο το πολύ δόσεις εντός της περιόδου αυτής.

Με την επιφύλαξη του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, τα κράτη μέλη μπορούν:

α) πριν την 1η Δεκεμβρίου αλλά όχι πριν την 16η Οκτωβρίου, να καταβάλλουν προκαταβολές έως 50 % όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις·

β) πριν την 1η Δεκεμβρίου, να καταβάλλουν προκαταβολές έως 75 % όσον αφορά τη στήριξη που χορηγείται στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης κατά το άρθρο 67 παράγραφος 2.

Όσον αφορά τη στήριξη που χορηγείται στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης κατά το άρθρο 67 παράγραφος 2, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται για τις αιτήσεις ενίσχυσης ή τις αιτήσεις πληρωμής που υποβάλλονται από το έτος υποβολής αιτήσεων 2019.

2. Οι πληρωμές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν καταβάλλονται πριν ολοκληρωθεί η εξακρίβωση των όρων επιλεξιμότητας, την οποία πραγματοποιεί το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 74.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, οι προκαταβολές για στήριξη που χορηγείται στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης κατά το άρθρο 67 παράγραφος 2 μπορούν να καταβάλλονται μετά την ολοκλήρωση των διοικητικών ελέγχων σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 1.

3. Σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις που είναι απαραίτητες και δικαιολογημένες για την επίλυση ειδικών προβλημάτων που αφορούν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Αυτές οι εκτελεστικές πράξεις μπορεί να παρεκκλίνουν από τις παραγράφους 1 και 2, αλλά μόνο στον βαθμό και για το χρονικό διάστημα που είναι απολύτως αναγκαία.

Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 116 παράγραφος 3.»

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 907/2014

8 Η αιτιολογική σκέψη 4 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 907/2014 της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τις εγγυήσεις και τη

χρήση του ευρώ (ΕΕ 2014, L 255, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2018/967 της Επιτροπής, της 26ης Απριλίου 2018 (ΕΕ 2018, L 174, σ. 2) (στο εξής: κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 907/2014), έχει ως εξής:

«Η γεωργική νομοθεσία της Ένωσης προβλέπει, για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), προθεσμίες για την καταβολή των ενισχύσεων στους δικαιούχους, τις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν. Οι πληρωμές που διενεργούνται εκτός των προθεσμιών αυτών πρέπει να θεωρούνται μη επιλέξιμες για ενωσιακές ενισχύσεις και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να επιστραφούν από την Επιτροπή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 40 του [κανονισμού 1306/2013]. Η ανάλυση των εκπρόθεσμων πληρωμών ενισχύσεων από τα κράτη μέλη έχει καταδείξει ότι ορισμένες από αυτές οφείλονται σε συμπληρωματικούς ελέγχους των κρατών μελών με αντικείμενο αμφισβητήσιμες απαιτήσεις, προσφυγές και άλλες εθνικές δικαστικές διενέξεις. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, θα πρέπει να καθοριστεί ένα σταθερό περιθώριο ανοχής όσον αφορά τις δαπάνες, εντός του οποίου δεν θα επιβάλλονται μειώσεις των μηνιαίων πληρωμών για τις περιπτώσεις αυτές. Επιπλέον, όταν σημειώνεται υπέρβαση του εν λόγω περιθωρίου, για να κλιμακώνεται η δημοσιονομική επίπτωση ανάλογα με την καθυστέρηση της πληρωμής, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι η Επιτροπή μειώνει αναλογικά τις ενωσιακές πληρωμές ανάλογα με τη διάρκεια της καθυστέρησης της πληρωμής. Οι πληρωμές ενισχύσεων πριν από την έναρξη της προθεσμίας πληρωμής που προβλέπεται στην ενωσιακή γεωργική νομοθεσία δεν μπορούν να δικαιολογηθούν για τους ίδιους λόγους με τις πληρωμές μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να προβλεφθεί αναλογική μείωση για αυτές τις πρόωρες πληρωμές. Ωστόσο, θα πρέπει να προβλεφθεί μια εξαίρεση για τις περιπτώσεις στις οποίες η ενωσιακή γεωργική νομοθεσία προβλέπει την πληρωμή προκαταβολής μέχρις ορισμένου ανώτατου ποσού.»

- 9 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 907/2014, που φέρει τον τίτλο «Μη τήρηση της ημερομηνίας λήξης της προθεσμίας πληρωμής όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων», ορίζει τα εξής:

«Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), δυνάμει των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 40 πρώτο εδάφιο του [κανονισμού 1306/2013] και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά τη λήξη των προθεσμιών πληρωμής είναι επιλέξιμες για πληρωμή από την Ένωση υπό τους όρους που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 6 του παρόντος άρθρου.»

- 10 Το άρθρο 5α, παράγραφος 1, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 907/2014, που φέρει τον τίτλο «Μη τήρηση της ημερομηνίας λήξης της προθεσμίας πληρωμής όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης», προβλέπει τα εξής:

«Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, δυνάμει των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 40, πρώτο εδάφιο, του [κανονισμού 1306/2013] και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής είναι επιλέξιμες για πληρωμή από την Ένωση υπό τους όρους που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 6 του παρόντος άρθρου.»

Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 809/2014

- 11 Το άρθρο 24 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και

ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση (ΕΕ 2014, L 227, σ. 69), όπως τροποποιήθηκε από τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2018/746 της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 2018 (ΕΕ 2018, L 125, σ. 1) (στο εξής: εκτελεστικός κανονισμός 809/2014), το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές», ορίζει τα εξής:

«1. Οι διοικητικοί και οι επιτόπιοι έλεγχοι που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό διενεργούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική επαλήθευση των ακόλουθων:

- α) της ορθότητας και της πληρότητας των πληροφοριών που παρέχονται στην αίτηση ενίσχυσης, την αίτηση στήριξης, την αίτηση πληρωμής ή άλλες δηλώσεις·
- β) της συμμόρφωσης με όλα τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τις δεσμεύσεις και άλλες υποχρεώσεις που συνδέονται με το σχετικό καθεστώς ενίσχυσης ή/και μέτρο στήριξης, καθώς και με τους όρους υπό τους οποίους χορηγείται ενίσχυση ή/και στήριξη ή εξαίρεση από τις υποχρεώσεις·
- γ) των απαιτήσεων και των προτύπων που σχετίζονται με την πολλαπλή συμμόρφωση.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συμμόρφωση με όλους τους εφαρμοστέους όρους που θεσπίζονται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης ή ορίζονται στο σχετικό εθνικό δίκαιο και στα έγγραφα που περιέχουν ρυθμίσεις εφαρμογής ή απορρέουν από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης μπορεί να ελέγχεται με βάση σειρά επαληθεύσιμων δεικτών που θεσπίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα αποτελέσματα των διοικητικών και των επιτόπιων ελέγχων αξιολογούνται για να διαπιστωθεί εάν τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν μπορούν, γενικά, να αποτελέσουν κίνδυνο για άλλες παρόμοιες ενέργειες, δικαιούχους ή άλλους φορείς. Με την αξιολόγηση προσδιορίζονται επίσης τα αίτια αυτών των καταστάσεων, η περαιτέρω εξέταση που ενδεχομένως απαιτείται, καθώς και τα αναγκαία διορθωτικά και προληπτικά μέτρα.

4. Η αρμόδια αρχή διενεργεί φυσικούς ελέγχους των αγροτεμαχίων στην περίπτωση που τα αποτελέσματα της φωτοερμηνείας δορυφορικών ή εναέριων ορθοφωτογραφιών ή άλλων σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων αποδεικτικών στοιχείων που παρέχει ο δικαιούχος κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας αρχής, δεν επιτρέπουν την εξαγωγή ικανοποιητικών για την αρμόδια αρχή οριστικών συμπερασμάτων ως προς την επιλεξιμότητα ή, όπου συντρέχει περίπτωση, το ορθό μέγεθος της έκτασης που αποτελεί αντικείμενο διοικητικών ή επιτόπιων ελέγχων.

5. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται σε όλους τους ελέγχους που διενεργούνται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και με την επιφύλαξη των ειδικών κανόνων που προβλέπονται στους τίτλους IV και V. Ωστόσο, η παράγραφος 3 δεν εφαρμόζεται στον τίτλο V.»

- 12 Το άρθρο 25 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014, που φέρει τον τίτλο «Προαναγγελία επιτόπιων ελέγχων», προβλέπει τα εξής:

«Οι επιτόπιοι έλεγχοι μπορούν να προαναγγέλλονται υπό την προϋπόθεση ότι η προαναγγελία τους δεν αντιβαίνει στον σκοπό ή την αποτελεσματικότητά τους. Κάθε προαναγγελία περιορίζεται αυστηρά στο απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και δεν υπερβαίνει τις 14 ημέρες.

Ωστόσο, για τους επιτόπιους ελέγχους που αφορούν αιτήσεις ενίσχυσης για ζώα ή αιτήσεις πληρωμής στο πλαίσιο μέτρων στήριξης που αφορούν ζώα ή δεσμεύσεις κοινοποιηθείσες σύμφωνα με το

άρθρο 14α παράγραφος 5, η προαναγγελία δεν υπερβαίνει τις 48 ώρες, εξαιρουμένων δεόντως δικαιολογημένων περιπτώσεων. Επιπλέον, σε περίπτωση που, βάσει των νομοθετικών διατάξεων που ισχύουν για τις πράξεις και τα πρότυπα που αφορούν την πολλαπλή συμμόρφωση, απαιτείται αιφνιδιαστικός επιτόπιος έλεγχος, οι εν λόγω κανόνες εφαρμόζονται και στην περίπτωση των επιτόπιων ελέγχων που αφορούν την πολλαπλή συμμόρφωση.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η υπόθεση C-160/21

- 13 Η Nikopolis είναι βουλγαρική εμπορική εταιρία γεωργικής παραγωγής που έχει καταχωριστεί ως γεωργός.
- 14 Υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης για την περίοδο 2019 του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης 2014-2020 βάσει οκτώ διαφορετικών καθεστώτων ενίσχυσης. Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από τα προβλεπόμενα έγγραφα, ενώ πραγματοποιήθηκαν αυτόματοι έλεγχοι των στοιχείων της εταιρίας.
- 15 Στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε μεταξύ 18ης και 21ης Νοεμβρίου 2019 και αφορούσε μέρος των αγροτεμαχίων που εκμεταλλευόταν η Nikopolis, διαπιστώθηκε ότι οι νόμιμες απαιτήσεις είχαν τηρηθεί. Στις 23 Οκτωβρίου 2019, η Direktsiya «Technicheski inspektorat» na Darzhaven fond «Zemedelie» (διεύθυνση τεχνικής επιθεώρησης του εθνικού γεωργικού ταμείου) πραγματοποίησε επιτόπιο έλεγχο πολλαπλής συμμόρφωσης κατά τον οποίον επίσης δεν διαπιστώθηκαν παρατυπίες. Σύμφωνα με έκθεση ελέγχου των εκτάσεων που συνέταξε εμπειρογνώμονας της περιφερειακής τεχνικής επιθεώρησης του Βελίκο Τίρνοβο, οι διενεργηθέντες μεταξύ 16 Σεπτεμβρίου 2019 και 31 Οκτωβρίου 2019 επιτόπιοι έλεγχοι επί του συνόλου των εκτάσεων για τις οποίες είχε ζητηθεί ενίσχυση εντόπισαν ένα μόνο αγροτεμάχιο, εμβαδού 0,51 εκταρίων, το οποίο δεν ήταν επιλέξιμο για την ενίσχυση αυτή.
- 16 Με έγγραφο της 25ης Νοεμβρίου 2019, ο Izpalnitelna agentsiya «Sertifikatsionen odit na sredstvata ot evropeyskite zemedelski fondove» (εκτελεστικός οργανισμός για τον έλεγχο πιστοποίησης των κονδυλίων που χορηγούνται από τα ευρωπαϊκά γεωργικά ταμεία) ενημέρωσε τον Direktor ότι είχαν διενεργηθεί έλεγχοι σε εγκαταστάσεις εκτροφής, μεταξύ των οποίων και μία εγκατάσταση εκτροφής της Nikopolis, και ότι από τα αποτελέσματα των ελέγχων προέκυπταν ενδείξεις απάτης που επέβαλλαν τη διεξαγωγή συμπληρωματικών αναλύσεων. Βάσει του ως άνω εγγράφου, ο Direktor απέστειλε, στις 3 Δεκεμβρίου 2019, σημείωμα για την αναστολή της εξέτασης των αιτήσεων που παρατίθεντο στο έγγραφο αυτό.
- 17 Στις 6 Αυγούστου 2020 η Nikopolis υπέβαλε στον Direktor αίτηση πληρωμής σε σχέση με την προμνησθείσα στη σκέψη 14 της παρούσας αποφάσεως αίτηση ενίσχυσης. Με έγγραφο της 14ης Αυγούστου 2020, ο αναπληρωτής εκτελεστικός διευθυντής του εθνικού γεωργικού ταμείου απάντησε στη Nikopolis ότι η διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων ενίσχυσης για την περίοδο 2019 του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης 2014-2020 δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί και ότι η ως άνω αίτηση ενίσχυσης υποβαλλόταν σε συμπληρωματικό έλεγχο, επισημαίνοντας ρητώς ότι το εν λόγω έγγραφο δεν αποτελούσε ατομική διοικητική πράξη.

- 18 Εκτιμώντας ότι η μη έκδοση απόφασης από τον Direktor επί της αίτησης ενίσχυσης εντός της νόμιμης προθεσμίας συνιστούσε σιωπηρή απορριπτική απόφαση, η Νικόπολις άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Administrativen sad Veliko Tarnovo (διοικητικού πρωτοδικείου του Βελίκο Τίρνοβο, Βουλγαρία), αιτούντος δικαστηρίου.

Η υπόθεση C-217/21

- 19 Η Agro – eko είναι βουλγαρική εμπορική εταιρία γεωργικής παραγωγής που έχει καταχωριστεί ως γεωργός.
- 20 Υπέβαλε αίτηση ενίσχυσης για την περίοδο 2018 του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης 2014-2020 βάσει δώδεκα διαφορετικών καθεστώτων ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένου του μέτρου 10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα». Η αίτηση αυτή συνοδευόταν από τα προβλεπόμενα έγγραφα, ενώ πραγματοποιήθηκαν αυτόματοι έλεγχοι των στοιχείων της εταιρίας.
- 21 Στο πλαίσιο επιτόπιων ελέγχων για μέρος των αγροτεμαχίων που εκμεταλλευόταν η Agro – eko διαπιστώθηκε ότι οι όροι επιλεξιμότητας για τη χορήγηση της ζητηθείσας ενίσχυσης είχαν τηρηθεί.
- 22 Η Agro – eko έλαβε τις πληρωμές για τα οικεία καθεστώτα και μέτρα, εξαιρουμένης της πληρωμής για το μέτρο 10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα», ως προς την οποία δεν έλαβε κανένα ενημερωτικό έγγραφο.
- 23 Στις 21 Φεβρουαρίου 2020 η Agro – eko υπέβαλε στον Direktor αίτηση πληρωμής σε σχέση με την προμνησθείσα στη σκέψη 20 της παρούσας αποφάσεως αίτηση ενίσχυσης βάσει του μέτρου 10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα». Η αίτηση πληρωμής έμεινε επίσης αναπάντητη.
- 24 Εκτιμώντας ότι η μη έκδοση απόφασης από τον Direktor επί της αίτησης ενίσχυσης εντός της νόμιμης προθεσμίας συνιστούσε σιωπηρή απορριπτική απόφαση, η Agro – eko άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

- 25 Στο πλαίσιο των δύο διαφορών των οποίων έχει επιληφθεί, το αιτούν δικαστήριο αντιμετωπίζει το ζήτημα αν η μη καταβολή των επίμαχων ενισχύσεων εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 75, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013 πρέπει να θεωρηθεί ως σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί των προμνησθεισών στις σκέψεις 14 και 20 της παρούσας αποφάσεως αιτήσεων ενίσχυσης.
- 26 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι η σχετική με το ζήτημα αυτό νομολογία του Varhoven administrativen sad (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία) είναι αντιφατική και επισημαίνει ότι το Δικαστήριο ουδέποτε έχει αποφανθεί σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 75 του κανονισμού 1306/2013.

- 27) Υπό τις συνθήκες αυτές, το Administrativen sad Veliko Tarnovo (διοικητικό πρωτοδικείο του Βελίκο Τίρνοβο) αποφάσισε, στις δύο υποθέσεις της κύριας δίκης, να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Υποδηλώνει ο όρος “πληρωμή” που χρησιμοποιείται στο άρθρο 75, παράγραφος 1, του [κανονισμού 1306/2013] την περάτωση της διαδικασίας επί αιτήσεως πληρωμής;
- 2) Ισοδυναμεί η πραγματική είσπραξη του ποσού που έχει αιτηθεί ο γεωργός με θετική απόφαση του οργανισμού πληρωμών επί της αιτήσεως για ενεργοποίηση δικαιωμάτων ενίσχυσης και, αντίστοιχα, συνιστά η μη είσπραξη χρηματικών ποσών, ενώ έχουν ανακοινωθεί δημοσίως πληρωμές στο πλαίσιο του επίμαχου μέτρου, απόρριψη της αίτησης για τα δικαιώματα ενίσχυσης, αν δεν έχει γνωστοποιηθεί στο οικείο πρόσωπο η παράταση της διαδικασίας λόγω διεξαγωγής νέων ελέγχων;
- 3) Επιβάλλει η προθεσμία του άρθρου 75, παράγραφος 1, του [κανονισμού 1306/2013] στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβαίνουν πριν από τη λήξη της στους ελέγχους για την τήρηση των όρων επιλεξιμότητας, ενώ οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να παραταθούν μόνο σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις;
- 4) Συνιστά η μη τήρηση της προθεσμίας του άρθρου 75, παράγραφος 1, του [κανονισμού 1306/2013] σιωπηρή άρνηση καταβολής της ενίσχυσης, αν ο γεωργός δεν έχει ενημερωθεί για τη διεξαγωγή συμπληρωματικών ελέγχων και δεν υφίσταται κανένα έγγραφο σχετικά με [τους ελέγχους αυτούς];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 28) Με τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 75, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η μη καταβολή από τον οργανισμό πληρωμών κράτους μέλους, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπει η διάταξη αυτή, ενίσχυσης την οποία ζήτησε γεωργός βάσει των προγραμμάτων της κοινής γεωργικής πολιτικής πρέπει να θεωρείται σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης.
- 29) Το αιτούν δικαστήριο ερωτά επίσης, παρεμπιπτόντως, το Δικαστήριο αν, σε περίπτωση διενέργειας συμπληρωματικών εξακριβώσεων ή ελέγχων μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, η απάντηση στο ως άνω ερώτημα επηρεάζεται από το κατά πόσον οι αρμόδιες εθνικές αρχές ενημέρωσαν τον αιτούντα την ενίσχυση.
- 30) Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēvičs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 31) Το άρθρο 75, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013 περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II του τίτλου V του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου». Κατά τη διάταξη αυτή, οι πληρωμές στο πλαίσιο των καθεστώτων στήριξης και των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 67, παράγραφος 2, του κανονισμού 1306/2013 πραγματοποιούνται από την 1η Δεκεμβρίου έως τις 30 Ιουνίου του επόμενου

ημερολογιακού έτους. Το άρθρο 40 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι οποιαδήποτε πληρωμή πραγματοποιείται εκτός της περιόδου αυτής είναι μη επιλέξιμη για τη χρηματοδότηση της Ένωσης.

- 32 Κατ' αρχήν, η σιωπή και μόνον ενός θεσμικού ή άλλου οργάνου της Ένωσης ή μιας εθνικής αρχής που θέτει σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί να εξομοιωθεί με σιωπηρή άρνηση, εκτός αν η συνέπεια αυτή προβλέπεται ρητώς σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2004, Επιτροπή κατά Greencore, C-123/03 P, EU:C:2004:783, σκέψη 45).
- 33 Εν προκειμένω, πρέπει κατ' αρχάς να εκτιμηθεί αν η σχετική νομοθεσία της Ένωσης περιλαμβάνει διάταξη η οποία προβλέπει ρητώς ότι, σε περίπτωση μη πληρωμής κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, λογίζεται ότι έχει εκδοθεί σιωπηρή απορριπτική απόφαση. Διαπιστώνεται όμως ότι δεν υπάρχει τέτοια διάταξη. Ειδικότερα, ούτε ο κανονισμός 1306/2013 ούτε οποιαδήποτε άλλο σχετικό νομοθέτημα προβλέπει ρητώς μια τέτοια συνέπεια.
- 34 Έπειτα, μολονότι τα άρθρα 40 και 75, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013, ερμηνευόμενα υπό το φως της αιτιολογικής σκέψης 27 του ως άνω κανονισμού, έχουν σκοπό να διασφαλιστεί ότι οι γεωργοί λαμβάνουν εγκαίρως τη χρηματοοικονομική ενίσχυση, προκειμένου να μπορέσουν να τη χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά, και να μην υπονομευθεί ο ετήσιος χαρακτήρας του προϋπολογισμού της Ένωσης, εντούτοις από την όλη οικονομία του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι η καταβολή ενίσχυσης μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να πραγματοποιηθεί νομίμως μετά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 75, παράγραφος 1.
- 35 Πρώτον, χάριν της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 58 του κανονισμού 1306/2013, το άρθρο 75, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού διευκρινίζει ότι οι πληρωμές που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο 75, παράγραφος 1, δεν λαμβάνουν χώρα πριν ολοκληρωθεί η εξακρίβωση των όρων επιλεξιμότητας, την οποία οφείλει να πραγματοποιήσει το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 74 του ως άνω κανονισμού καθώς και σύμφωνα με τις γενικές αρχές του άρθρου 24 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014. Το ως άνω άρθρο 75, παράγραφος 2, δεν προβλέπει όμως προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η εξακρίβωση και κατά συνέπεια αφήνει να εννοηθεί ότι αυτή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής που προβλέπεται στο ως άνω άρθρο 75, παράγραφος 1, και, ως εκ τούτου, να ολοκληρωθεί από τις αρμόδιες εθνικές αρχές μετά τις 30 Ιουνίου του ημερολογιακού έτους που έπεται της υποβολής της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης. Το κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος γεωργός ενημερώθηκε για τη διενέργεια συμπληρωματικών ελέγχων ή εξακριβώσεων μετά τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπει η τελευταία διάταξη δεν ασκεί επιρροή συναφώς. Ειδικότερα, ο τρόπος ενημέρωσης των γεωργών σχετικά με την εξέταση των αιτήσεων τους επαφίεται στην εκτίμηση των κρατών μελών, ενώ το άρθρο 25 του εκτελεστικού κανονισμού 809/2014 προβλέπει άλλωστε τη δυνατότητα αιφνιδιαστικών επιτόπιων ελέγχων.
- 36 Δεύτερον, το άρθρο 40, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1306/2013 προβλέπει ρητώς ότι, στις περιπτώσεις και υπό τους όρους και τα όρια που πρέπει να καθοριστούν βάσει της αρχής της αναλογικότητας, χωρεί εξαίρεση από τον κανόνα κατά τον οποίο οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από τους οργανισμούς πληρωμών προς τους δικαιούχους πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής δεν είναι επιλέξιμες για τη χρηματοδότηση της Ένωσης. Με έρεισμα τη διάταξη αυτή, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός 907/2014 προβλέπει, στα άρθρα 5 και 5α, ότι οι πληρωμές που πραγματοποιούνται εκπροθέσμως από οργανισμό πληρωμών είναι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και σε ορισμένες αναλογίες, επιλέξιμες να επιστραφούν από την Ένωση και δικαιολογεί την παρέκκλιση αυτή, όπως προκύπτει από την

αιτιολογική σκέψη του 4, με βάση το γεγονός ότι οι εκπρόθεσμες πληρωμές μπορούν μεταξύ άλλων να οφείλονται σε συμπληρωματικούς ελέγχους των κρατών μελών με αντικείμενο αμφισβητήσιμες απαιτήσεις.

- 37 Συνεπώς, από τη γραμματική και συστηματική ερμηνεία του άρθρου 75 του κανονισμού 1306/2013 προκύπτει ότι, μολονότι το άρθρο αυτό θεσπίζει την αρχή κατά την οποία η καταβολή ενίσχυσης στους δικαιούχους και η εξακρίβωση των όρων επιλεξιμότητας που προηγείται της καταβολής πρέπει κατά κανόνα να πραγματοποιούνται εντός της προθεσμίας που προβλέπει το ως άνω άρθρο 75, παράγραφος 1, δεν αποκλείεται πάντως ότι, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και τηρουμένων των αρχών της χρηστής διοικήσεως και της επιμέλειας, η εξακρίβωση μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, οπότε η καταβολή, η οποία δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο μετά την ολοκλήρωση της εξακρίβωσης, λαμβάνει χώρα μετά τις 30 Ιουνίου του ημερολογιακού έτους που έπεται της υποβολής της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης.
- 38 Επομένως, η προθεσμία του άρθρου 75, παράγραφος 1, δεν έχει απόλυτο, αλλά απλώς ενδεικτικό χαρακτήρα. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η μη καταβολή ενίσχυσης εντός της προθεσμίας αυτής ισοδυναμεί με σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης.
- 39 Τέλος, η ως άνω γραμματική και συστηματική ερμηνεία του άρθρου 75 του κανονισμού 1306/2013 επιβεβαιώνεται πλήρως από την τελεολογική ερμηνεία της διάταξης αυτής. Ειδικότερα, η εξομοίωση της μη καταβολής ενίσχυσης εντός της προθεσμίας του ως άνω άρθρου 75, παράγραφος 1, με σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης δυσχερώς συμβιβάζεται με τα συμφέροντα της Ένωσης και των γεωργών που δικαιούνται ενισχύσεις στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Αφενός, όσον αφορά την Ένωση, μια τέτοια εξομοίωση θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να παρακινούνται οι οργανισμοί πληρωμών των κρατών μελών να επισπεύδουν τις εξακριβώσεις που οφείλουν να πραγματοποιήσουν σύμφωνα με το άρθρο 74 του ως άνω κανονισμού ή ακόμη και να μην τις πραγματοποιούν, πράγμα που θα αντέβαινε στον σκοπό της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τον οποίο ωστόσο επιδιώκει να εγγυηθεί το άρθρο 58 του κανονισμού. Αφετέρου, όσον αφορά τους δικαιούχους γεωργούς, μια τέτοια εξομοίωση θα κατέληγε να τους στερεί κάθε δυνατότητα να γίνουν αποδέκτες πληρωμής μετά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, εκτός αν ασκούσαν σχετική προσφυγή μολονότι ο οργανισμός πληρωμών θα προτίθετο να προβεί στην πληρωμή.
- 40 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 75, παράγραφος 1, του κανονισμού 1306/2013 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η μη καταβολή, από τον οργανισμό πληρωμών κράτους μέλους, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπει η διάταξη αυτή ενίσχυσης την οποία ζήτησε γεωργός δεν πρέπει να θεωρείται σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης, ανεξαρτήτως του αν ο ενδιαφερόμενος γεωργός ενημερώθηκε για τη διενέργεια τυχόν συμπληρωματικών εξακριβώσεων που θα δικαιολογούσαν την υπέρβαση της προθεσμίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 41 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 75, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η μη καταβολή, από τον οργανισμό πληρωμών κράτους μέλους, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπει η διάταξη αυτή ενίσχυσης την οποία ζήτησε γεωργός δεν πρέπει να θεωρείται σιωπηρή απορριπτική απόφαση επί της επίμαχης αίτησης ενίσχυσης, ανεξαρτήτως του αν ο ενδιαφερόμενος γεωργός ενημερώθηκε για τη διενέργεια τυχόν συμπληρωματικών εξακριβώσεων που θα δικαιολογούσαν την υπέρβαση της προθεσμίας.

(υπογραφές)